

**KINDCENTRUM
DE ARENBERG**
KINDEROPVANG EN ONDERWIJS

ANTI PESTPROTOCOL

Kindcentrum De Arenberg

Versie: juni 2026

Inhoud

ANTI PESTPROTOCOL Kindcentrum De Arenberg	1
INLEIDING	3
Anti Pestprotocol Kindcentrum De Arenberg.	3
ANTI PESTBELEID	4
Plagen of pesten?	4
Pesten op school. Hoe gaan wij er mee om?	4
De begeleiding.....	8
Digitaal pesten.....	12
BIJLAGEN.....	15
Groepsregels De Arenberg	15
Win-win oplossing	16
STOP methode	16
Goed gedaan/complimentencultuur.....	16

INLEIDING

Anti Pestprotocol Kindcentrum De Arenberg.

Doelstelling pestprotocol.

Met dit pestprotocol willen alle betrokkenen bij De Arenberg laten zien dat:

- wij ernaar streven een school te zijn waar we respectvol met elkaar omgaan en niemand zich gepest voelt
- alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig moeten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- we door regels en afspraken zichtbaar te maken, het mogelijk maken dat kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aan kunnen spreken op deze regels en afspraken.
- we door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, we alle kinderen in de gelegenheid stellen om met veel plezier naar school te gaan.

Dit protocol wordt onderschreven door alle medewerkers en de MR van Kindcentrum De Arenberg

ANTI PESTBELEID

Plagen of pesten?

Plagen is niet hetzelfde als pesten.

Een definitie van plagen op school luidt als volgt:

‘Plagen is het op speelse wijze prikkelen van een ander door middel van verbale en fysieke grapjes’.

Een definitie van pesten op school luidt als volgt:

‘Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer kinderen , die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen’.

Pesten op school.

Hoe gaan wij er mee om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen moeten zien en op onze school serieus aan willen pakken. Dit geldt niet alleen voor leerlingen, maar ook voor leerkrachten.

Er zijn verschillende vormen van pesten zoals fysiek pesten, verbaal pesten, relationeel pesten, cyberpesten en seksueel pesten.

Daar zijn voorwaarden aan verbonden:

- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak (zie hieronder).
- Wanneer de aanpak van het probleem niet het gewenste resultaat oplevert, dan kan de inschakeling van een externe vertrouwenspersoon nodig zijn.

- Op iedere school is een interne vertrouwenspersoon aangesteld. Op Kindcentrum De Arenberg zijn dat Susanne Broeken en Kelsey Geerts

Hoe gaan wij om met pestgedrag op de Arenberg?

- Op school werken we twee keer per week met de methode Trefwoord. Een methode die o.a. de sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen stimuleert.
- Op school werken we vanuit Kagan Coöperatief Leren. Door het dagelijks toepassen van didactische structuren, KlasBouwers en TeamBouwers wordt de ontwikkeling van sociale vaardigheden bevorderd. Denk bijvoorbeeld aan: begroeten, actief luisteren, hulp bieden, prijzen, vrienden maken, om hulp vragen etc. De wil om samen te werken wordt door het toepassen van de structuren enorm gestimuleerd. Kagan Coöperatief Leren bestrijdt pesten door groepscohesie, gelijkwaardigheid en positieve wederzijdse afhankelijkheid te creëren. Omdat leerlingen in wisselende, gestructureerde tweetallen of teams samenwerken, leren ze empathie, respect en sociale vaardigheden. Dit doorbreekt de traditionele 'pestergepest' dynamiek.
- Ook werken we op school met de leerKRACHTen (uiltjes) vanuit het Leren Zichtbaar Maken. Deze worden besproken in de klas. Eén van de leerKRACHTen is de leerKRACHT 'Samenwerken'. Hierbij wordt er door de leerkrachten aandacht besteed aan met wie je samenwerkt en hoe je samenwerkt waardoor men sociale vaardigheden leert.
- Tijdens de eerste 7 weken is er een uniforme opstart van de groepsregels. Iedereen behandelt dezelfde regel op hetzelfde moment. Na 7 weken volgt een herhaling van de regels. Alle regels hangen op een centrale plaats in het lokaal of op de gang en wekelijks hangt er één apart waar extra aandacht aan wordt geschonken (zie bijlage voor de groepsregels).
- Er wordt gebruik gemaakt van verschillende (samen)werkvormen en/of spelvormen zoals kringgesprekken, het voorlezen van verhalen en rollenspelen.
- Het voorbeeld van de leerkrachten en de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Alle betrokkenen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijk gedrag.
- Jaarlijks vullen leerkrachten 'Leerling in Beeld' in op sociaal-emotionele ontwikkeling en executieve functies. Aan de hand van deze resultaten overlegt een leerkracht met de Kwaliteitscoördinator, Susanne Broeken. Leerlingen krijgen gesprekken of extra begeleiding van de leerkracht als dit noodzakelijk is.

- Op school wordt jaarlijks in groep 6 de Rots en Watertraining gegeven. Deze training geeft leerlingen inzichten in zichzelf t.a.v. de sociaal-emotionele vaardigheden en het leert hen de juiste vaardigheden in te zetten. In groep 7 is dat een Doyo training en in groep 8 Mentaal Sterk. Mocht er een groep een Rots en Watertraining nodig hebben, dan organiseren we dit.
- Leerlingen, medewerkers, directie en ouders zorgen in samenwerking met elkaar voor de bewaking van een goed pedagogisch klimaat waarbij de nadruk wordt gelegd op “goed gedaan” en het geven van complimentjes. Leerkrachten maken gebruik van de ‘Mindset’ in de groep (groei, zelfvertrouwen, etc.).
- Bij de start van het schooljaar werken we met de gouden weken en na de kerstvakantie zetten we de zilveren weken in.
- Aanvullende informatie is te vinden op: www.pestweb.nl.
Materialen die in de klas te gebruiken zijn:
 - Een doos vol gevoelens. (onderbouw)
 - Pestkwartetten.
 - Kaartjes Pesten in de klas en digitaal pesten.
 - Koele kikker spel.
 - Kwaliteitenspel

Uitgangspunten.

- Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we de kinderen dit al bij:
*Je mag niet klikken, maar.....
als je wordt gepest of als je ruzie hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp vragen aan de leerkracht. Dit wordt niet gezien als klikken.*
- Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten, ook dit is geen klikken. Alle leerlingen zijn immers verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
- Samenwerken zonder bemoeienissen:
School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Ook ouders hebben dus de verantwoordelijkheid om een pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten.
Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen en zal ieder zijn/haar verantwoordelijkheid hierin moeten nemen.
- Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders bestaat uit het aanreiken van informatie, tot het geven van

suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school. Wanneer het pestgedrag ook buiten de school zich afspeelt zullen ouders ook hierin hun verantwoordelijkheid moeten nemen

Aanpak van ruzies en pestgedrag in drie stappen.

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1:

Er eerst zelf, dus samen, uit te komen.

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen. De leerkracht maakt vervolgens een afspraak met de pester en de gepeste leerling om het voorval te bespreken.

Na 1 gesprek volgt stap 2.

STAP 2:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen (win-win methode) en afspraken te maken.

Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen er sancties (zie consequenties) en wordt er een notitie gemaakt in ParnasSys (bij beide leerlingen). Bij de stimulerende en belemmerende factoren wordt hier ook een opmerking bij geplaatst. In het logboek wordt bijgehouden wat er speelt en wanneer iets speelt.

Na maximaal 3 gesprekken wordt overgegaan naar stap 3.

STAP 3:

Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bijlage consequenties).

Ook wordt de naam van de ruziemaker/pester in ParnasSys genoteerd. Leerkracht(en) en de ouders van de pester en de gepeste leerling proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. In het gesprek met ouder is de leerling aanwezig (zowel in het gesprek met de ouders van de gepeste leerling als bij de ouders van de pester). Dit overleg vindt maximaal 2 keer plaats.

Een kort verslag van deze gesprekken met de gemaakte afspraken worden genoteerd in ParnasSys (bij notitie betrokken leerling; pestregistratie).

De begeleiding.

De begeleiding geven we op De Arenberg via een **drie-sporenbeleid**:

- Begeleiding van de gepeste leerling.
- Begeleiding van de pester.
- Begeleiding van de andere kinderen van de groep.

We nemen leerlingen uit de groep mee in het gesprek om samen tot een oplossing te komen. Dit in het kader van Burgerschap.

BEGELEIDING VAN DE GEPESTE LEERLING:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- De gepeste leerling wordt aangegeven hoe deze leerling kan terugvallen op de leerkracht.
- De gepeste leerlingen aanleren hoe hij/zij zijn/haar grenzen aangeeft. (Ho stop, dit wil ik niet!).
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.
- Huilen of boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie b.v. je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling (samen met de leerling).
- Het gepeste kind niet overbeschermen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

BEGELEIDING VAN DE PESTER:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten.
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke/leuke kanten de gepeste heeft.
- Straffen als het kind wel pest / belonen als het kind zich aan de regels houdt.
- Kinderen leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de “stop-eerst-nadenken-houding” of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Hierbij kan er gedacht worden aan een triogesprek tussen pester, ouders en leerkracht. Inleven in het kind; wat kan de oorzaak zijn van het pesten? (b.v. problematische thuissituatie, buiten gesloten voelen, jaloezie, verveling, baas willen zijn (macht), voortdurend de competitie aan gaan, in een niet passende rol worden gedrukt).
- In overleg met de Kwaliteitscoördinator hulp inschakelen: sociale vaardigheidstrainingen (SOFA), CJG.

BEGELEIDING VAN DE ANDERE KINDEREN VAN DE GROEP.

- De kinderen middels gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben t.a.v. het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag.
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen.
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen.
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken.
- Samen spelen en samen werken met het gepeste kind stimuleren door voor de pauze een buitenspeelplan te maken (wie speelt met wie, wat en waar).
- Kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep.
- Herhalen van de school- en groepsregels.
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.

De vertrouwenspersonen gaan bij de start van het nieuwe schooljaar langs alle klassen en benadrukken in de groepen waar de leerlingen hen voor kunnen benaderen.

De kindercoach van de school geeft gastlessen t.a.v. groepsdruk, mediawijsheid e.d.

Consequenties.

De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het melden) en vervolgens leveren stap 1 tot en met 3 geen positief resultaat op voor de gepeste.

De leerkracht neemt dan duidelijk stelling in.

De straf is opgebouwd in 5 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn /haar pestgedrag en geen verbetering is in zijn/haar gedrag.

De 5 fases.

FASE 1:

- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken worden regelmatig besproken met het kind (evaluatie).
- Een gesprek met de ouders. Een (tweede) evaluatiegesprek met de ouders naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek.

FASE 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties en eerdere gesprekken met ouders op niets uitgelopen zijn. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
- De Kwaliteitscoördinator is bij het gesprek aanwezig.

FASE 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp ingeschakeld worden zoals

CJG of GGD. Dit altijd in overleg met de ouders.

- De Kwaliteitscoördinator blijft betrokken en coördineert.
- De Kwaliteitscoördinator coacht de leerkracht en evalueert wekelijks. (max. 3 wk).

FASE 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Dit binnen de eigen school.
- De directie wordt ingeschakeld en coördineert.

FASE 5:

- Een protocol van verwijdering/schorsing
Voor kinderen met opvallend gedrag werken we met een speciale aanpak. Aanpak en dossier zijn gericht op het preventief en proactief handelen van school en leerkracht. Als de speciale aanpak onvoldoende werkt en er met enige regelmaat escalatie optreedt, en het kind gedrag vertoont waarmee het zichzelf en of anderen in gevaar brengt of waarmee de sociale omgang ernstig geschonden wordt, kan dit leiden tot een time-out, schorsing en als niets meer helpt tot uiteindelijk verwijdering van de school.

Adviezen aan de ouders.

OUDERS VAN DE GEPESTE KINDEREN.

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u dan contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan heet zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een buitenschoolse activiteit.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

OUDERS VAN DE PESTERS.

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Praat op een rustige toon met uw kind.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een buitenschoolse activiteit.(b.v. een teamsport)
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

ALLE ANDERE OUDERS.

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem ongewenst gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Digitaal pesten

Gezien de steeds grotere rol die het computergebruik in de wereld van de kinderen speelt, vinden we het zinvol om voor de kinderen op De Arenberg een aantal afspraken te maken over “veilig internetten en het veilig gebruik van social media”.

Tips voor leerlingen:

- **Doe online wat je offline ook zou doen.** Wees respectvol en aardig.
- **Niet alles is echt online.** Mensen kunnen zich anders voordoen en ook foto's/video's (deepfakes, AI) kunnen nep zijn.
- **Bescherm je gegevens.** Deel nooit zomaar je naam, adres, school, wachtwoorden of locatie.
- **Denk na vóór je iets deelt.** Wat je post (foto's, video's, berichten) kan lang blijven bestaan.
- **Let op nepberichten en scams.** Klik niet zomaar op links of bijlagen, ook niet van 'bekenden'.
- **Gebruik sterke wachtwoorden en tweestapsverificatie (2FA).**
- **Check je privacy-instellingen** op apps en sociale media regelmatig.
- **Voel je je niet goed bij iets online?** Stop, log uit en praat erover.
- **Reageer niet op pesters of haters.** Bewaar bewijs (screenshot) en blokkeer/meld ze.
- **Blokkeer en rapporteer** vervelende accounts, berichten of groepen.
- **Vraag hulp.** Bespreek problemen met ouders, verzorgers of de leerkracht.
- **Gebruik schermtijd bewust.** Wissel online en offline activiteiten af.
- **Download alleen veilige apps** uit officiële appstores en houd je apparaten up-to-date.
- **Gebruik beveiliging** (antivirus, updates, schermvergrendeling).
- **Wees kritisch bij AI-tools.** Deel geen persoonlijke info en controleer of informatie klopt.
- **Respecteer anderen.** Geen pesten, uitsluiten of delen van foto's zonder toestemming.

TIPS VOOR LEERKRACHTEN (2026)

- **Gebruik internet doelgericht in de les.** Bijvoorbeeld bij onderzoek, werkstukken en digitale leermiddelen (taal, rekenen, lezen).
- **Blijf actief begeleiden.** Loop rond, kijk mee en bespreek online gedrag regelmatig.
- **Bescherm privacy.** Deel zo min mogelijk leerlinggegevens online en let op wat zichtbaar is in digitale leeromgevingen.

- **Maak duidelijke afspraken over online gedrag.** Denk aan respectvol communiceren, geen pesten en geen misbruik van digitale middelen.
- **Cyberpesten wordt niet getolereerd.** Grijp direct in en volg het schoolprotocol.
- **Gebruik veilige en betrouwbare platforms.** Werk alleen met schoolgoedgekeurde apps en tools.
- **Let op AI-gebruik.** Bespreek met leerlingen hoe ze AI (zoals chatbots) verantwoord gebruiken en dat ze informatie controleren.
- **Stimuleer kritisch denken.** Leer leerlingen nepnieuws, deepfakes en misleiding herkennen.
- **Zorg voor digitale veiligheid.** Werk met sterke wachtwoorden, updates en beveiligde netwerken.
- **Creëer een open sfeer.** Leerlingen moeten zich veilig voelen om problemen te melden.
- **Bied structureel mediawijsheid aan.** In groep 6-7-8 (en eerder waar mogelijk), inclusief onderwerpen als online gedrag, privacy en schermtijd.
- **Betrek ouders.** Organiseer informatieavonden over mediawijsheid en digitale opvoeding.

TIPS VOOR OUDERS (2026)

- **Ga samen online.** Toon interesse en ontdek samen apps, games en websites.
- **Maak duidelijke afspraken.** Over schermtijd, social media gebruik en wat wel/niet mag online.
- **Houd toezicht op een passende manier.** Check regelmatig apparaten, maar blijf in gesprek (vertrouwen + begeleiding).
- **Plaats apparaten in een zichtbare ruimte.** Zeker bij jongere kinderen.
- **Leer omgaan met privacy.** Geen persoonlijke gegevens delen zonder toestemming.
- **Praat over online risico's.** Zoals nepaccounts, cyberpesten, scams, sexting en misleidende AI-content.
- **Controleer instellingen.** Denk aan privacy-, locatie- en beveiligingsinstellingen van apps.
- **Gebruik beveiliging.** Updates, antivirus en ouderlijk toezicht waar nodig.
- **Let op downloads en apps.** Alleen uit officiële appstores en bespreek wat veilig is.
- **Stimuleer balans.** Zorg voor voldoende offline tijd (sport, spelen, slapen).

- **Blijf in gesprek.** Laat merken dat uw kind altijd bij u terecht kan zonder straf.
- **Herken signalen.** Teruggetrokken gedrag, boosheid of geheimzinnig doen kan wijzen op online problemen.
- **Grijp in bij problemen.** Bewaar bewijzen (screenshots), blokkeer en meld ongewenst gedrag.
- **Werk samen met school.** Bespreek zorgen en stem aanpak af.

BIJLAGEN

Groepsregels De Arenberg

Win-win oplossing

Op De Arenberg mogen wij allemaal verschillend zijn. Conflicten horen erbij en geven je de mogelijkheid om je verder te ontwikkelen. Dit betekent dat wij de kinderen de kans geven om zelf hun conflicten op te lossen. Daarbij neemt de leerkracht een neutrale positie in (niet veroordelend).

De oplossing van een conflict moet in redelijke mate tegemoet komen aan de wensen van de betrokkenen. Oplossingen worden samen met leerlingen uit de groep bedacht. Als de oplossing voor beiden goed is dan spreken we van een **win-win oplossing**.

STOP methode

Als je wilt dat een ander stopt met “iets” dat jij niet wilt, dan zeg je **Stop! Dat wil ik niet**. De ander moet direct stoppen! De leerling legt ook uit waarom hij/zij vindt dat hiermee gestopt moet worden.

Dit houdt in tot hier en niet verder. Het is dan ook overduidelijk wanneer iemand in overtreding is, dus door een stop heen gaat. Dit mag direct gemeld worden bij de leerkracht. De leerkracht roept de betrokkenen bij zich en laat de kinderen samen een win-winoplossing zoeken voor het conflict. Er wordt bewust niet naar de oorzaak gevraagd om welles nietes situaties te voorkomen. Als de kinderen er niet samen uitkomen, bespreekt de leerkracht (waar mogelijk) dit direct met de betrokkenen. Wanneer dit niet gelijk lukt, maakt de leerkracht een afspraak om er op een later tijdstip, samen met de betrokkenen, op terug te komen.

Goed gedaan/complimentencultuur

Het gewenste gedrag willen wij versterken door het geven van complimentjes.

Een complimentje geeft het kind de uitdaging om hetzelfde gedrag nog eens te vertonen.

Deze **goed gedaan cultuur** geeft de kinderen zekerheid, duidelijkheid en zelfvertrouwen. Dit zorgt voor een gevoel van veiligheid.